

“Φέτος ο έλληνισμός της Θράκης, όπουδήποτε γής και αν βρίσκεται, θυμάται, ευγνωμονεί και στοχάζεται. Αυτό τό μήνα συμπληρώνονται 100 χρόνια από την απελευθέρωση της Θράκης και την ένσωμάτωσή της μέ την Μητέρα Έλλάδα, τόν Μάιο τοῦ 1920.

Ο έλληνισμός της Θράκης θυμάται γιατί ή μνήμη είναι τό μόνον αντίδοτό στόν θάνατο, πού αναμφίβολα διατρέχει τόν άνθρωπο. Δέν είναι τυχαῖο ὅτι σέ κάθε πληγμα, πού έπιφέρει στή ζωή μας ὁ θάνατος ή Έκκλησία εὔχεται: «Αἰωνία ή μνήμη»!

Μέσα στό κοιμητήριό της ιστορίας αναπαύονται τά έθνη πού λησμονήθηκαν και πού έχουν πάψει νά υπάρχουν. Έπιζοῦν μονάχα οἱ λαοί, πού θυμοῦνται και πού μεταδίδουν τήν μνήμη τους από γενιά σέ γενιά.

Ο άνθρωπος είναι ὄν ιστορικό, γιατί είναι τό μόνο ὄν στήν Κτίσι πού δέν συμβιβάζεται μέ τό θάνατο. Αυτή ή αδιάλλακτη στάσι του κατά τοῦ θανάτου, αὐτοῦ «τοῦ ἐσχάτου ἐχθροῦ», ὅπως τόν αποκαλεῖ ὁ Απόστολος Παῦλος (Α΄ Κορ. 15, 26), κρύβεται πίσω από τήν τάση τοῦ ἀνθρώπου νά δημιουργή ιστορία.

Η ιστορία δέν είναι ἀπλή περιέργεια γιά τό τί συνέβη κάποτε στό παρελθόν. Είναι ὑπαρξιακή ἀνάγκη πού συνδέεται μέ τήν δίψα πού μᾶς ἔχει σταλάξει ὁ Θεός γιά ἀθανασία, γιά αἰώνια ὑπαρξι σέ πείσμα τοῦ θανάτου. Πρόκειται γι’ αὐτό πού στή γλώσσα της θεολογίας ὀνομάζεται «δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου κατ’ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ».

Ο άνθρωπος ἐπιζητῶντας τήν αἰωνιότητα ἀποδεικνύει ὅτι είναι πλασμένος γιά τήν θέωση. Έχει κληθῇ από τόν αἰώνιο Θεό νά μήν συμβιβάζεται ποτέ μέ τήν φθορά, πού ἐπιφέρει στήν ζωή του ὁ χρόνος. Δημιουργῶντας ιστορία ὁ άνθρωπος δέν ἐπιδιώκει τίποτε ἄλλο ἀπ’ τό νά μετατρέψῃ τό χρόνο σέ αἰωνιότητα.

Η ἀληθινή ιστορία γράφεται μόνο μέ πράξεις πού ἀποπνέουν αἰωνιότητα μέσα στό χρόνο, πού νοηματίζουν τήν ὑπαρξι τοῦ κόσμου διαχρονικά. Μιά τέτοια ιστορία γράφτηκε από της πτώσεως της Θράκης στους ὀθωμανούς, τό 1361 μέχρι τό 1920, πού ἀπελευθερώθη. Μιά τέτοια ιστορία καλούμεθα σήμερα νά στοχασθοῦμε, γιά νά νοηματίσωμε ἀπό αὐτή τήν ὑπαρξι μας.

Τό ἔχουμε αὐτό μεγάλη ἀνάγκη σήμερα, σέ μία ἐποχή ραγδαίων ἀνακατατάξεων πού τή διατρέχουμε παραζαλισμένοι, βιαστικοί και ὑπνωτισμένοι ἀπό τό σάβανο τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, χωρίς ξεκάθαρη ἀντίληψη γιά τό νόημα αὐτῶν πού συμβαίνουν γύρω μας.

Ποιά μηνύματα φέρνει στήν ἐποχή μας ή ιστορική ἐπέτειος πού τιμοῦμε ἑκατό χρόνια μετά; Τό πρῶτο πρᾶγμα πού διαμηνύει ή φετινή ἐπέτειος στόν ἄνθρωπο της ἐποχῆς μας είναι ὅτι ή ιστορία δέν προγραμματίζεται. Δέν χωράει στους Η/Υ. Δέν ὀργανώνεται και δέν ἐξηγεῖται ὀρθολογικά ή ἀπελευθέρωση τοῦ δούλου Γένους. Μόνον σέ ἓνα θαῦμα θά μπορούσε νά ἀποδοθῇ.

Γι’ αὐτό και είναι μία πρόκληση ή φετινή ἐπέτειος: Νά ξαναφέρουμε στή ζωή μας τήν χαμένη πίστη στό ἀνθρωπίνως ἀδύνατον. Η φετινή ἐπέτειος μᾶς καλεῖ νά εἴμεθα ἔτοιμοι, ὅταν χρειάζεται, νά θυσιάζωμε τήν σύνεση στήν ἀγάπη· τόν ὀρθολογισμό στήν πίστι!

Τό δεύτερο μήνυμα της φετινῆς ἐπετείου είναι ὅτι τό στημόνι, ὅπου ὑφαίνεται ή ιστορία τοῦ κόσμου, είναι ή ἐλευθερία και ή ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀνθρώπου. Πεντέμισυ αἰῶνες ὕφαινε στό στημόνι αὐτό τή συνείδηση τῶν Ἑλλήνων ή Ὀρθόδοξη Έκκλησία μας.

Γιά τήν Ὀρθόδοξη Έκκλησία και τήν θεολογία, πού τήν διατρέχει και τήν ἐμπνέει, τίποτε δέν είναι ἱερώτερο ἀπό τό πρόσωπο. Γιά τήν Ὀρθόδοξη Έκκλησία τό πρόσωπο είναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός, ὡς Τριάδα προσώπων. Και τοῦτο διότι τό ἀνθρώπινο πρόσωπο είναι ή εἰκόνα τοῦ ἴδιου τοῦ Τριαδικοῦ

Θεοῦ.

Ὅταν ἀπειλεῖται ἡ ἀξιοπρέπεια καί ἡ ἐλευθερία τοῦ προσώπου, δέν χωρεῖ κανένας ὑπολογισμός καί δέν εἶναι ὑπερβολική καμμία θυσία. Οἱ Ἕλληνες δέν σταμάτησαν νά ἀγωνίζονται γιά τήν ἐλευθερία ὄχι γιατί πεινοῦσαν, ἢ γιατί ἐπεδίωκαν νά βελτιώσουν – ὅπως λέμε σήμερα – τό βιοτικό τους επίπεδο, ἀλλά γιατί ἀσφυκτιοῦσαν ταπεινωμένοι κάτω ἀπό τό ζυγό τῆς δουλείας πού τούς εἶχε ἐπιβληθῇ.

Σήμερα δυστυχῶς δεχόμεθα ἀδιαμαρτύρητα τήν χαλκίδευσι τῶν προσωπικῶν ἐλευθεριῶν μας μέ τήν τεχνολογία καί τήν πληροφορική, ἀρκεῖ νά εὐημεροῦμε οἰκονομικά. Ἕνας «ἀόρατος ἐν πολλοῖς ζυγός» πού μᾶς ἐπιβάλλεται μέ διάφορες μορφές καί τόν δεχόμεθα ἀδιαμαρτύρητα καί ἐνίοτε εὐχάριστα, γιατί μᾶς προσφέρει ἀνέσεις καί πλεονεκτήματα στήν ὕλική εὐημερία μας.

Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τίς προόδους τῆς ἐπιστήμης. Οἱ ἐπεμβάσεις τῆς βιοτεχνολογίας ὑπόσχονται νά μᾶς ἀπαλλάξουν ἀπό ἀσθένειες καί νά μᾶς χαρίσουν μακροβιότητα. Μπορεῖ οἱ ἐπεμβάσεις αὐτές τῆς ἐπιστήμης στά ἀνθρώπινα γονίδια, ἡ κλωνοποίηση τοῦ ἀνθρώπου κι ἄλλα παρόμοια νά ὑπόσχονται πολλά ταυτόχρονα ὅμως ἀπειλοῦν τήν ἐλευθερία καί τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ προσώπου. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι παράλληλα μέ τήν ραγδαία πρόοδο τῆς ἐπιστήμης, ἀναπτύσσεται σήμερα καί ἡ βιοηθική. Κάτι δέν πάει καλά στό σύγχρονο πολιτισμό μας...

Ἡ ὑπερβολική προσκόλλησή μας τήν ἀτομική εὐημερία θέτει σήμερα σέ κίνδυνο τήν ἐλευθερία, γιά τήν ὁποία ἔχυσαν τό αἷμα τους οἱ πρόγονοί μας. Αὐτή τήν ἐλευθερία πού ἦλθε νά μᾶς χαρίσει ὁ Χριστός. Τήν ἐλευθερία ἀπό τήν προσχώρηση στήν φίλαυτη εὐημερία μας· τήν ἐλευθερία, πού μᾶς ἀπελευθερώνει ἀπό τό φόβο τοῦ θανάτου.

Ἔτσι, ἡ φετινή ἐπέτειος ἀποκαλύπτει σέ μᾶς τούς νεώτερους μία ἀλήθεια, πού ἐκ πρώτης ὀψεως φαίνεται παράδοξη: «Ἄν θέλει κανεῖς νά ζήσῃ ἀληθινά, πρέπει νά εἶναι ἔτοιμος νά πεθάνῃ». Ὁ Χριστός «ἐπάτησε τόν θάνατον θανάτῳ» γιά νά σώσῃ τόν ἄνθρωπο ἀπό τή δουλεία τῶν παθῶν καί τῆς ἁμαρτίας. Ὁμοίως καί οἱ μάρτυρες καί οἱ ὅσιοι τῆς Ἐκκλησίας μας μιμοῦμενοι τόν Σωτῆρα ζοῦν αἰώνια, γιατί ἀπελευθερώθηκαν ἀπό τήν φίλαυτη προσκόλλησι στήν ἀτομικότητά τους. «Ἐάν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσῶν εἰς τήν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς μόνος μένει· ἐάν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν φέρει» (Ἰω. 12,24).

Ὁ λόγος αὐτός τοῦ Κυρίου, πού σαφῶς ἀναφέρεται στό Σταυρό καί τήν Ἀνάστασι, ἐγίνε πράξι ἀπό τούς ἀγίους τῆς Ἐκκλησίας καί τούς προγόνους μας, τούς ἀγωνιστές τῆς ἐλευθερίας. Ἐχουν πολὺ βάθος τά λόγια αὐτά. Ὅσον πῶς πολὺ γαντζώνεται ὁ ἄνθρωπος στόν ἑαυτό του καί περιχαρακώνεται στά ἀτομικά του δικαιώματα, τόσο πῶς πολὺ παραδίδεται στό θάνατό καί στήν ἀνυπαρξία. Ἡ ζωὴ ὑπάρχει μόνον ὅταν μοιράζεται, καί φθίνει καί ἀφανίζεται.

Ἡ ζωὴ εἶναι κοινωνία. Ἀξίζει μόνον ὅταν προσφέρεται. Ἡ ζωὴ εἶναι ἀγάπη καί ἡ ἀγάπη «οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς» (Α΄ Κορ. 13,5). Αὐτό ἀποτελεῖ τήν πεμπτουσία τοῦ Εὐαγγελίου καί αὐτό καί μόνον μπορεῖ νά ἀποδείξῃ ὅτι ἡ θυσία γιά τούς ἄλλους δέν εἶναι παραλογισμός, ἀλλά πορεία πρὸς τήν αἰώνια ζωὴ. Μόνον ὅποιος ἀγαπᾷ, βρίσκει ἀπόλυτα λογικὸ τό νά προσφέρῃ τήν δική του ζωὴ, προκειμένου νά ὑπάρχῃ αὐτός πού ἀγαπᾷ! Στὴν ἀγάπη ἡ ζωὴ καί ἡ ὕπαρξι δέν πηγάζει ἀπό μέσα μας, ἀλλὰ ἀπὸ ἐκεῖνον πού ἀγαποῦμε.

Ἔτσι ὅταν προσφέρουμε τὴ ζωὴ μας, γιά νά ζήσῃ ὁ ἄλλος, τελικὰ ζοῦμε κι ἐμεῖς, ἀφοῦ ἡ ζωὴ μας πηγάζει ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ ἄλλου. Μὲ τὴ λογικὴ αὐτὴ κατανοοῦμε αὐτό, πού γράφει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός» (Γαλ. 2,20). Ἡ αὐτὴ πού γράφει ἄλλοι: «Ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ» (Κολ. 3,3). Αὐτὴ ἡ ὑπέρβασι τῆς φιλαυτίας· τό ἄλμα ἀπὸ τό ἐγώ «πρὸς τό ἐσύ» εἶναι ἡ πεμπτουσία τῆς ἀγιότητος καί μέ τό πνεῦμα αὐτό ἐξέθρεψε τά τέκνα τῆς Ἠορθόδοξης Ἐκκλησίας μας, ὥστε νά μὴν ὑπολογίσουν

τόν θάνατο αλλά νά αγωνίζονται γιά τήν ἐλευθερία· γιά νά ζοῦμε ἐμεῖς σήμερα ἐλεύθεροι.

Σεμνύνεται, λοιπόν, σήμερα ἡ τοπική μας Ἐκκλησία, ἀγαπητοί ἀδελφοί, διότι ἀνά τούς αἰῶνας διετήρησε ἀναμμένη καί ἄσβεστη τή φλόγα τῆς πίστεως στό Χριστό καί τῆς ἀγάπης γιά τήν Πατρίδα. Ὁ ἀγών τῶν προγόνων μας, πού ἦταν «ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος», ἔκανε τό ὄνειρο αἰώνων πραγματικότητα τόν Μάιο τοῦ 1920.

Ὁ ἐλληνικός στρατός μετά τήν παράδοση τῆς περιοχῆς ἀπό τίς συμμαχικές δυνάμεις ἀπελευθέρωσε τή μία μετά τήν ἄλλη τίς πόλεις τῆς Θράκης ξεσηκώνοντας τά ἐπί αἰῶνες καταπιεσμένα πατριωτικά αἰσθήματα τῶν ἐνθουσιῶντων καί συγκινημένων Θρακῶν. Τήν ἀνάμνηση αὐτοῦ τοῦ ἐξαιρετικοῦ γεγονότος, τῆς ἀπελευθέρωσης τῆς Θράκης καί τῆς ἐνσωματώσεώς της στόν ἐθνικό κορμό τιμοῦμε φέτος, ἐπί τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετηρίδος, ἀπονέμοντας συγχρόνως τήν προσήκουσα τιμή στή μνήμη ὅλων ἐκείνων πού μέ τό αἷμα τοῦ μαρτυρίου τους πότισαν τό δένδρο τῆς ἐλευθερίας.

Παράλληλα στή μνήμη ὅλων αὐτῶν τῶν ἐπωνύμων καί ἀνωνύμων ἀγίων πού γεννήθηκαν, πού μαρτύρησαν, πού ἀσκήτεψαν ἀνά τούς αἰῶνας, στό Διδυμότειχο καί τήν εὐρύτερη περιοχή, καί πού πότισαν τό δένδρο τῆς Πίστεως καθιερώνουμε ἀπό φέτος, 100 χρόνια μετά τήν ἀπελευθέρωσή τοῦ Διδυμοτείχου, μέ ἔγκριση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τόν κοινό ἑορτασμό τῆς μνήμης «πάντων τῶν ἐν Διδυμοτείχῳ ἀσκήσει καί ἀθλήσει διαλαμπάντων ἀγίων», τή τρίτη Κυριακή τοῦ μηνός Μαΐου.

Ἀγαπητοί μου,

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐφετινῆς ἐπετείου εἶναι καιρός νά παραλάβουμε, ὡς Ἕλληνες, τήν ἱστορία καί τίς τύχες τοῦ τόπου στά χέρια μας. Γι' αὐτό χρειάζεται ὅμως νά ἔχουμε, ὅπως οἱ πρόγονοί μας, Πίστι ἀκράδαντη καί ἀγάπη γιά τήν Πατρίδα. Καί τά δύο βεβαίως αὐτά ἀπαιτοῦν θυσίες.

Μέ ἐφόδιο τήν Πίστη καί τά ἰδανικά καί τίς ἀξίες τοῦ Γένους ἅς δώσουμε νέους σύμμετρος ἀγῶνες γιά τόν πολιτισμό, γιά τήν παιδεία, γιά τήν πρόοδο καί τήν εὐημερία αὐτοῦ τοῦ τόπου. Μόνον ἔτσι, θά μπορέσουμε νά βγοῦμε ἀπό τά ἀδιέξοδα τοῦ μοντέλου τῆς σωτηρίας, πού ἐπαγγέλλονται αὐτοί πού σήμερα κρατοῦν στά χέρια τους τίς τύχες τῶν λαῶν.

Μέ «δούρειο ἵππο» τά ὑποκατάστατα τῆς ὑλικοτεχνικῆς καί μονόπλευρης «οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως», ἐπιχειροῦν καί πάλιν νά μᾶς ξανασκλάβώσουν καί νά κρατοῦν τό πνεῦμα καί τήν ψυχή μας δέσμια τῶν φιλοδοξιῶν τους.

Ἡ παροῦσα ἐπέτειος ἅς γίνῃ εὐκαιρία ἀναζωπυρώσεως τῆς Πίστεως μας καί ἀναβαπτισμοῦ μας στά ἰδανικά τοῦ Γένους μας, ὥστε ἐλεύθεροι νά ἀναζητήσουμε καί τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ, στόν Ὅποιο μέ ἐμπιστοσύνη ἀνά τούς αἰῶνες προσβλέπουν τό Γένος καί ἡ Ἐκκλησία”.